

Vergaderjaar 2009–2010

31 855

Wijziging van de Wet op de jeugdzorg in verband met de introductie van een verwijnsindex om vroegtijdige en onderling afgestemde verlening van hulp, zorg of bijsturing ten behoeve van risicjongeren die bepaalde risico's lopen te bevorderen (verwijsindex risicjongeren)

C

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VOLKS-GEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT/JEUGD EN GEZIN¹

Vastgesteld 3 november 2009

Het voorbereidend onderzoek heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de **CDA**-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel en onderschrijven de totstandkoming ervan door het veelvuldig consulteren van het werkveld. In beginsel dienen initiatieven die tot doel hebben hulp aan jongeren sneller en soepeler te laten verlopen, positief benaderd te worden. De leden van de CDA-fractie hebben goede nota genomen van het feit dat de verwijnsindex risicjongeren (VIR) geen dossier is, dat de verwijnsindex geen registratiesysteem is, dat de verwijnsindex geen zoekmachine is, maar dat de verwijnsindex puur een hulpmiddel is om hulpverleners – gealarmeerd door een signaal uit de verwijnsindex – met elkaar in contact te brengen, waardoor noodzakelijke informatie kan worden gedeeld en een kind sneller geholpen kan worden. De Verwijsindex komt niet in de plaats van de professionaliteit van de hulpverlener die zich met de jeugdige bezighoudt. De leden van de CDA-fractie hebben echter nog enkele vragen over de reikwijdte van de VIR, het meldrecht en de meldcriteria.

De leden van **VVD**-fractie verwelkomen dit wetsvoorstel als een belangrijke stap voor het beter volgen van potentieel bedreigde of ontsporende jongeren, maar hebben nog enige vragen over de het gebruik van de VIR en de meldingscriteria, de rechtsbescherming en de uitvoering.

De leden van de **PvdA**-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Met het wetsvoorstel wordt beoogd dat hulpverleners elkaar beter informeren als zij zich zorgen maken over een bepaalde jeugdige en hun inzet op elkaar afstemmen. De aan het woord zijnde leden onderschrijven deze doelstelling. Wel hebben zij nog vragen over enerzijds een aantal specifieke onderdelen van het wetsvoorstel en anderzijds over de geschiktheid van het wetsvoorstel om het beoogde doel te bereiken.

¹ Samenstelling:

Werner (CDA), Van den Berg (SGP), Dupuis (VVD), vice-voorzitter, Rosenthal (VVD), Swenker (VVD), Tan (PvdA), Van de Beeten (CDA), Slagter-Roukema (SP), voorzitter, Lint-horst (PvdA), Biermans (VVD), Putters (PvdA), Hamel (PvdA), Engels (D66), Thissen (GL), Goyert (CDA), Peters (SP), Quik-Schuijt (SP), Huijbregts-Schiedon (VVD), Laurier (GL), Ten Horn (SP), Meurs (PvdA), Leunissen (CDA), De Vries-Leggedoor (CDA), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Lagerwerf-Vergunst (CU), De Boer (CU), Yildirim (Fractie-Yildirim), Flierman (CDA) en Benedictus (CDA).

Hoewel het wetsvoorstel waarmee de verwijfsindex risicojongeren wordt geïntroduceerd in de Tweede Kamer met algemene stemmen is aangenomen, hebben de leden van de fractie van de **SP**, mede namens de fractie van **GroenLinks**, nog een aantal wezenlijke vragen die zowel nut, noodzaak als uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel betreffen. Deze leden zijn er op voorhand niet van overtuigd dat met dit bureaucratische, technocratische instrument het gesignaleerde tekort aan communicatie en samenwerking (dat de leden van beide fracties overigens maar al te goed kennen en met de regering betreuren) binnen de jeugdketen verbeterd zal worden.

De leden van de fracties van **ChristenUnie** en **SGP** hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel en onderschrijven het doel ervan: de versterking van de signaleringsfunctie daar waar het risicojongeren betreft, die mogelijk uit het zicht van hulpverleners verdwijnen. Het is duidelijk dat het realiseren van een verwijfsindex aan strikte condities moet worden gebonden, daar het hier om mogelijke inbreuken in de persoonlijke levenssfeer van jonge mensen gaat. Wel hebben de leden van deze fracties nog enige vragen met betrekking tot onder meer doel en doelgroep, de geheimhoudingsplicht voor huisartsen en de regierol.

De leden van de fracties van **D66** en **OSF** hebben met enige aarzeling kennis genomen van het wetsvoorstel. Zij vinden het van belang dat gesignaleerde risico's bij jeugdigen tijdig en samenhangend moeten worden opgepakt en erkennen dat de verwijfsindex risicojongeren daaraan een bijdrage kan leveren. De leden van deze fracties vragen zich niettemin af of met dit wetsvoorstel in voldoende mate aan de gesignaleerde problemen tegemoet wordt gekomen en of dit voorstel voldoende waarborgen biedt voor de bescherming van de privacy en de bescherming van persoonsgegevens.

Doel en doelgroep

De leden van de **CDA**-fractie menen dat het wetsvoorstel ten dienste moet staan van de hulpverlening. Dit is ook van belang voor het succes van de verwijfsindex. Indien immers – zoals ook de Raad van State vreest – meldingsbevoegden maar zoveel mogelijk melden om zich «in te dekken» wordt de verwijfsindex onhanteerbaar. Ook in de evaluatie van de proeftuin wordt gewezen op het risico van obligate meldingen (pagina 22). Omgekeerd vrezen de rapporteurs eveneens dat bij onvoldoende meldingen er te weinig matches optreden, waardoor er onvoldoende kritische massa ontstaat en er geen impuls meer bestaat om te melden (pagina 20). Deze vicieuze cirkel kan in de visie van deze leden alleen worden doorbroken als de verwijfsindex in het veld niet wordt gepercipieerd als dwangmiddel, maar als hulpmiddel. Is de regering het hiermee eens? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kan de regering uiteenzetten op welke wijze zij het veld overtuigend wil voorlichten over doel, inhoud en gebruik van de verwijfsindex?

De leden van de fractie van de **PvdA** plaatsen kanttekeningen bij de leeftijdperiode die wordt aangehouden: waarom heeft de regering de leeftijdsgrens niet bij 21 jaar gelegd?

Bij monde van de heer Tjeenk Willink, vicepresident van de Raad van State, is meerdere malen – onder meer in jaarverslagen – betoogd dat wetgeving in ons land nogal eens tot stand komt zonder een uitgebreide analyse van doel, noodzaak en effectiviteit van het voorstel. Dit lijkt de leden van de fracties van **SP** en **GroenLinks** bij het voorliggende wetsvoorstel ook het geval te zijn. Deze leden zouden daarom graag een (uitgebreide) toelichting van de regering op dit punt hebben.

De Raad van State stelde vast dat zowel het doel als de doelgroep van het wetsvoorstel te breed is afgebakend. Het grote nadeel hiervan is dat de verwachting kan ontstaan dat de overheid alle belemmeringen die een jeugdige kan tegenkomen zal «voorkomen, beperken of wegnemen». Deze ambitie van volledigheid kan de overheid niet waarmaken, aldus de Raad van State. Om aan dit bezwaar tegemoet te komen heeft de Tweede Kamer het amendement-Dijsselbloem/Van der Vlies (31 855, nr. 50) aangenomen, waarbij de doelgroep wordt beperkt tot die jeugdigen, die geconfronteerd worden met risico's die *daadwerkelijk* een bedreiging vormen voor de noodzakelijke condities voor een gezonde en veilige ontwikkeling. De leden van de aan het woord zijnde fracties vernemen graag wat de regering verstaat onder daadwerkelijk. Hoe protocolleerbaar en controleerbaar is deze term?

Daarnaast zijn de leden van de fracties van SP en Groenlinks benieuwd wat wordt verstaan onder «bijsturing» in de titel van het wetsvoorstel, zijnde geen zorgof hulpverlening.

De stelling dat de noodzakelijkheidstoets in het kader van artikel 8 van het EVRM negatief uitvalt, aangezien het gevaar groot is dat de VIR (gegevens van) jongeren zal bevatten van wie het overgrote deel niet zal ontsporen of geen noemenswaardige problemen zal veroorzaken, is verdedigbaar. Hoe denkt de regering deze stelling te weerleggen, vragen de leden van beide fracties.

De leden van de fracties van de **ChristenUnie** en **SGP** vragen de regering nog eens aan te geven hoe de doelgroep er precies uitziet na de aanneming van het amendement-Dijsselbloem/Van der Vlies (31 855, nr. 50). Dit amendement kwalificeert de doelgroep nader en beperkt deze daarmee ook. Welke consequenties heeft dit voor de wet en voor de instanties die geacht worden te melden? Brengt dit ook een beperking met zich mee in de beoogde meldingspraktijk? Kan de regering werken met de tekst van de doelstelling zoals die uiteindelijk aan het eind van het debat in de Tweede Kamer is geformuleerd? Welke concrete wijzigingen van beleid volgen er door deze tekstwijziging en is de definitieve wettekst consistent? Ook vragen deze leden of er geen tegenspraak zit in de combinatie «gezonde en veilige ontwikkeling»? Valt gezondheid niet per definitie ook onder veiligheid?

De leden van deze fracties vragen verder of het zo is dat risicojongeren die via de verwijfsindex gemeld worden per definitie jongeren zijn met een relatief zware en meervoudige problematiek. Betekent de verwijfsindex naar de preventiefunctie van de verwijfsindex dat voorkomen moet worden dat deze jongeren buiten beeld van de professionele hulpverlening raken?

De leden van de fracties van **D66** en **OSF** zijn niet gerust op de eventuele nieuwe doeleinden die in de toekomst aan de verwijfsindex risicojongeren verbonden kunnen worden. Het risico van «function creep» is niet denkbeeldig. Welke waarborgen gaat de regering inbouwen om dit te voorkomen?

Melden aan de verwijfsindex

De leden van de **CDA**-fractie constateren dat uit de evaluatie van de proeftuin¹ is gebleken dat hulpverleners kampen met het dilemma tussen enerzijds melden en anderzijds de vertrouwensband met cliënt en ouders. Ook het te voeren gesprek met cliënt en ouders over de melding wordt als problematisch ervaren. Verder stelt de regering, in antwoord op kritiek van de Raad van State dat – als het om melden gaat – professionals eerder te terughoudend dan te ruimhartig zijn. Graag vernemen de leden

¹ Evaluatie proeftuin Verwijfsindex Risicojongeren najaar 2008, rapport van Andersson Elffers Felix (bijlage bij Kamerstukken II, 2008/09, 31 855, nr. 8).

van de CDA-fractie op welke wijze de regering denkt melding aan de verwijsindex te bevorderen. Immers, een verwijsindex waarvan vervolgens geen gebruik wordt gemaakt, schiet haar doel voorbij.

De leden van de CDA-fractie hechten aan het hulp bieden aan kinderen en gezinnen in een zo vroeg mogelijk stadium, teneinde grotere problemen en een beroep op zwaardere zorg te voorkomen. Het heeft de voorkeur als daarbij gebruik wordt gemaakt van de kracht van de omgeving van de jongere zelf. Deze leden hebben goede nota genomen van de adviezen van de Raad van State en het College bescherming persoonsgegevens (CBP) om de verwijsindex te beperken tot het individu. De regering heeft dit advies opgevolgd. Dat laat onverlet dat de leden van de CDA-fractie de gezinsmelding een zinvolle gedachte vinden, omdat een melding met betrekking tot het ene kind die niet gematcht wordt met een melding met betrekking tot een ander kind uit hetzelfde gezin, de indruk bij de meldingsbevoegde kan vestigen dat er dan wel niets of niets ernstigs aan de hand zal zijn. Een meldingsbevoegde moet ervan doordrongen zijn dat het ontbreken van een match geen grond is om niet op basis van een eigen oordeel over de problemen van het kind, de actie te ondernemen die gepast is. Ook in dit opzicht is het van belang het hulpmiddelkarakter van de VIR te benadrukken. Het ontbreken van een match is geen rechtvaardiging voor het achterwege laten van enige actie. De leden van de CDA-fractie zouden graag van de regering vernemen in hoeverre met de voorgestelde verwijsindex, onder het huidige wetsvoorstel, ook informatie op gezinsniveau uitgewisseld kan en mag worden als hulpverleners met elkaar in contact treden.

De leden van de **PvdA**-fractie constateren met instemming dat het niet meer mogelijk is om bij delegatie het aantal meldingsbevoegden uit te breiden. Kan de regering nog eens precies aangeven welke hulpverleners meldingsbevoegd zijn?

De leden van deze fractie delen de mening van de regering dat betere afstemming uiteindelijk afhankelijk is van een cultuurverandering binnen de hulpverlening zelf. Zij willen graag weten of de regering, naast dit wetsvoorstel, ook andere concrete initiatieven ontwikkelt om de beoogde cultuurverandering te realiseren. Ook vernemen deze leden graag een reactie op het mogelijke risico dat het wetsvoorstel er toe zou kunnen leiden dat hulpverleners geen verdere actie ondernemen *omdat* zij een melding hebben gedaan.

Een overdaad aan meldingen in de verwijsindex kan ongewenste en onbedoelde effecten met zich meebrengen. Naast stigmatisering kunnen meldingen ook worden genegeerd omdat de meeste mogelijk loos alarm zijn. Op deze manier kan melden een manier worden om het eigen stoepje schoon te vegen en niet beticht te worden van nalatigheid. Onderkent de regering dat een melding in de plaats kan komen van engagement en echte vruchtbare samenwerking? Het is de leden van de fracties van **SP** en **GroenLinks** ter ore gekomen dat in de provincie Groningen het Bureau Jeugdzorg niet meer zal participeren in het ZAT (Zorgadviesteam) van VO-scholen als deze zijn aangesloten op de verwijsindex. Persoonlijke en vruchtbare samenwerking wordt dan ingewisseld voor een instrument op afstand. Kan de regering hier een reactie op geven?

De leden van beide fracties vragen verder hoeveel categorieën meldingsbevoegden er inmiddels zijn benoemd en of de regering nog aan uitbreiding denkt. Klopt het dat deze bij AMvB worden vastgesteld en is deze AMvB al gereed? Wanneer wordt deze AMvB bij beide Kamers voorgehouden? De leden van deze fracties zouden graag inzage krijgen in de volledige lijst van 22 (25?) categorieën. Is de Antillencoördinator officieel

als meldingsbevoegde vermeld en zijn er andere doelgroepcoördinatoren benoemd?

Ook willen de leden van deze fracties weten hoe de meldingsprocedure in zijn werk gaat. Deze fracties hebben begrepen dat er drie verschillende mogelijkheden zijn. Wat is de relatie tussen de drie? Vindt er een automatische koppeling plaats en is die goed beveiligd? Wie ziet erop toe en is daarvoor verantwoordelijk? Heeft de meldingsbevoegde instantie en de individuele meldingsbevoegde daar zelf de keus in? Hoe gaat concreet het melden door een huisarts, die niet is ingebed in een structuur zoals de JGZ-artsen, in zijn werk?

Wie meldt wie als een jongere die gemeld is in de VIR verhuist, vragen de leden van de aan het woord zijnde fracties? Wie controleert dat hulpverlening door- en voortgaat?

Wat gebeurt er als de meldende professional vertrokken is en niet wordt vervangen: wordt de melding aan de VIR dan ingetrokken?

Opname van een zogenaamde gezinsfunctionaliteit in de VIR vergt zoals de regering tijdens de discussie in de Tweede Kamer meldde een technische en een juridische exercitie. De eerste zou in september of daaromtrent kunnen worden afgerond, de tweede vergt overleg met internationale deskundigen in verband met de subsidiariteits- en proportionaliteits-toets van het EVRM. Wat is de stand van zaken ten aanzien hiervan, vragen de leden van de fracties van SP en GroenLinks. Komt er wel of geen gezinsfunctionaliteit?

De leden van de fracties van de **ChristenUnie** en **SGP** merken op dat het wetsvoorstel bepaalt dat er gemeld kan worden vanuit diverse professionele achtergronden: onderwijs, zorg en welzijn, politie. Hoewel het belangrijk is dat er ook gemeld wordt vanuit de kring van de politie, mag de verwijfsindex niet functioneren als een instrument om jeugdcriminaliteit in kaart te brengen of meldingen te doen bij het Openbaar Ministerie. De verwijfsindex moet gericht blijven op een gezonde en veilige ontwikkeling van jongeren. Kan de regering nog eens uitleggen hoe dit specifieke gebruik van de verwijfsindex gegarandeerd wordt?

Regie

De leden van de **CDA**-fractie stellen vast dat uit onderzoek naar informatie-overdracht tussen hulpverleners blijkt, dat zij zelf «warme overdracht» van informatie van groter belang achten dan elektronische dossieruitwisseling. Ook uit de ziekenhuiszorg is bekend dat systematische patiëntenbesprekingen met alle betrokkenen weliswaar tijdsintensief is, maar op lange termijn veel tijd en kosten voor het oplossen van vermijdbare fouten bespaart. In dit verband is de regiecoördinatie nog belangrijker dan het meldingssysteem *sec*. Is het niet wenselijk dat de regiecoördinator een hulpverlener is met bijvoorbeeld een BIG-status, waardoor wordt bevorderd dat deze coördinator actief kan deelnemen aan overleg en niet beperkt hoeft te worden in de toegang tot informatie, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Hoe oordeelt de regering hierover?

Controleerbare bestuurlijke afspraken worden vastgelegd in een convenant dat de gemeente(n) sluit(en) met meldingsbevoegden. De leden van de fracties van **SP** en **GroenLinks** informeren of de ministeriële regeling al gereed is waarin nadere regels worden geformuleerd met betrekking tot het convenant en de aansluiting op de VIR. Kan een gemeente overigens weigeren om aan de VIR mee te werken, bijvoorbeeld op grond van het feit dat ze de financiering onvoldoende vindt?

Instanties zijn niet verplicht om mee te werken aan de VIR. Ze zijn dat wel na het tekenen van het convenant. De leden van de fracties van SP en GroenLinks vragen of een instantie zijn medewerkers kan verplichten mee te werken. Is dat te controleren en te handhaven?

In het wetsvoorstel worden verschillende functies genoemd, waaronder de convenantbeheerder, de regievoerder (regievoerende instantie) en de coördinator. Deze laatste beheert de contactgegevens van de meldingsbevoegden en de signalen aan de VIR. Wat is de achtergrond van deze verschillende functionarissen: zijn ze ambtenaar/bestuurder of afkomstig uit het hulpverleningscircuit?

Tot slot wijzen de leden van beide fracties erop dat in de Wet op de Jeugdzorg de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij de provincies is gelegd. Wat voor rol bekleden de provincies bij de VIR?

Het ligt in de bedoeling de verwijsindex te koppelen aan de Centra voor Jeugd en Gezin en de gemeentelijke regierol. De leden van de fracties van de **ChristenUnie** en **SGP** informeren waarom deze regierol niet belegd wordt bij de Bureaus Jeugdzorg. Wanneer het zo is dat het in de verwijsindex gaat om de melding van de meest risicovolle gevallen ligt een koppeling met de Bureaus Jeugdzorg voor de hand.

Ook vragen deze leden of de nadruk op de procedurele en technische aspecten van communicatie-overdracht niet ten koste gaat van de psychologische aspecten. Zij vernemen graag de visie van de regering hierop.

Meldingskader

De leden van de **CDA**-fractie hebben een vraag over de meldcriteria. Uit de evaluatie van de proeftuin is gebleken dat er onduidelijkheid bestond over de gevallen waarin gemeld moet worden. In overleg met het werkveld is inmiddels een Handreiking meldcriteria ontwikkeld, waarmee het wettelijk kader voor het melden per beroepsgroep nader wordt ingekleurd. Het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) wijst er op dat de te hanteren criteria voor opname – zeker als landelijke eenvormigheid wordt nagestreefd – eenduidig moeten zijn. Deze leden zouden graag van de regering vernemen of per beroepsgroep voldoende eenduidigheid bestaat over de interpretatie van de meldcriteria. Als bijvoorbeeld de jeugdige van school of kinderopvang is gestuurd, een van de meldcriteria, is dan in het onderwijsveld in de verschillende Nederlandse gemeenten, overeenstemming of melden na een, twee, drie of bijvoorbeeld 10 keer geschiedt?

Kindermishandeling is naar de mening van de leden van de **CDA**-fractie niet te tolereren; kinderen zijn immers afhankelijk van hun verzorgers en dienen daar veilig te kunnen opgroeien. In dit wetsvoorstel is sprake van een meldrecht en niet van een meldplicht. Het melden van kindermishandeling dient in de ogen van deze leden een plicht te zijn. Kan de regering aangeven hoe dit binnen de huidige wet- en regelgeving is vormgegeven?

De leden van de **VVD**-fractie constateren dat het in tegenstelling tot het Elektronisch Kinddossier (EKD) niet gaat om een niet-medisch dossier, maar dat de VIR gericht is op alle hulpverleners, inclusief artsen, onderwijzers etc. Artsen hebben wel een probleem vanwege de geheimhoudingsplicht. Welke richtlijnen zijn er met betrekking tot het gebruik van de VIR? De leden van de **VVD**-fractie zijn van mening dat er over de opname van een kind in de verwijsindex betere afspraken moeten worden gemaakt. Wie ziet daar op toe en is er verantwoordelijk voor? Hulpverleners en anderen die professioneel met jongeren in aanraking komen, hebben

behoefte aan heldere criteria en een normatief kader. Deze leden achten het wetsvoorstel in dit opzicht eigenlijk enigszins prematuur en vragen hoe de voorlichting hierover aan hulpverleners geregeld is.

De minister heeft voor januari 2010 een aangescherpte Handreiking meldcriteria toegezegd. De leden van de **SP**- en de **GroenLinks**-fractie informeren of deze al gereed is. Ook informeren zij naar de status ervan: hoe verplichtend is deze handreiking?

De afweging om te melden dient door de meldingsbevoegde (instantie) zelf gemaakt te worden. Deze dient nader vorm te krijgen in professionele richtlijnen van verschillende beroepsgroepen. Van welke beroepsgroepen zijn al richtlijnen of codes beschikbaar, die duidelijk maken in welke gevallen melding in de VIR dient te geschieden, vragen de aan het woord zijnde leden.

De Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) heeft aangegeven dat zij van mening is dat artsen terughoudend met het meldrecht moeten omgaan en een jeugdige slechts zonder toestemming zouden kunnen melden in gevallen waarin sprake is van een (vermoeden) van kindermishandeling en er tevens een melding is gedaan bij het AMK. Ook zou melding te billijken zijn in die gevallen waarin er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling en de arts geen andere mogelijkheid ziet dan melding om tot afstemming van hulp en/of verificatie van zijn vermoeden te komen. Zij wijst op de KNMG meldcode «Artsen en kindermishandeling» waarin een aantal stappen (5) is vastgelegd die afgelegd dienen te worden in deze gevallen. Melden aan een AMK betekent een gerichte actie aan een bekend instituut, meewerken aan de VIR is voor artsen een sprong in het duister, die al snel op gespannen voet zal staan met het beroepsgeheim. Hoe schat de regering de meldingsbereidheid van de medische beroepsgroepen in met betrekking tot de VIR? De leden van de fracties van SP en GroenLinks verwachten dat die niet erg groot zal zijn en vernemen graag de visie van de regering hierop.

De KNMG wijst erop dat het door het grote aantal meldingsbevoegden waarschijnlijk is dat er na de melding en match de situatie ontstaat dat gegevens uitgewisseld (wat-informatie) zouden moeten worden die wat de arts betreft onder het beroepsgeheim vallen. Dat beroepsgeheim zou in deze gevallen in beginsel gehandhaafd moeten worden. Verzoeken om informatie kunnen dan niet worden gehonoreerd. De leden van beide fracties vernemen graag een reactie van de regering op deze situatie. Kan de regering toelichten hoe de afstemming van het wetsvoorstel VIR met de Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) heeft plaatsgevonden?

De leden van beide fracties informeren tevens naar de stand van zaken inzake de ontwikkeling van het wetsvoorstel Verplichte meldcode? Gaat de meldcode van de KNMG daar deel van uit maken?

Verder willen deze leden weten of de door de minister aangekondigde digitale privacy wegwijzer, die voor huisartsen en de jeugd-GGZ inzichtelijk moet maken welke informatie met wie mag worden uitgewisseld, al beschikbaar is. Wat wordt er verder gedaan aan voorlichting aan deze beroepsgroepen?

Ten slotte vragen de leden van de fracties van SP en GroenLinks of de minister overweegt om bij gemeenten te bevorderen dat er een laagdrems-

pelig loket komt waar betrokkenen terecht kunnen met vragen en klachten over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit wetsvoorstel?

De leden van de fracties van de **ChristenUnie** en **SGP** vragen of er inzicht is in de wijze waarop huisartsen omgaan met de verwijfsindex? Het doorbreken van de geheimhoudingsplicht zal huisartsen die tevens een vertrouwensrol spelen in de gezondheidszorg niet altijd licht vallen. Hoe gaan zij daar mee om?

Als de leden van de fracties van **D66** en **OSF** het goed zien biedt dit voorstel geen voorziening voor de gegevensuitwisseling na een «match». De gegevensuitwisseling wordt beheerst door thans reeds geldende regels over de waarborging van de privacy en de bescherming van de persoonsgegevens. Dit kan tot gevolg hebben dat meldingsbevoegden geen informatie met elkaar mogen uitwisselen. Het wetsvoorstel beoogt nu juist een bijdrage te leveren aan het samenbrengen van professionals die een risico bij een bepaalde jeugdige signaleren. Hoe ziet de regering het samenbrengen van professionals die geen inhoudelijke informatie kunnen uitwisselen? Kan in de praktijk een informeel circuit ontstaan waarin gegevens alsnog worden uitgewisseld? Graag vernemen deze leden hoe de regering naar dit vraagstuk kijkt

Etnische registratie

De leden van de fracties van **SP** en **Groenlinks** informeren wanneer de kabinetsbrief etnische registratie, waarin nut en noodzaak van etnische registratie binnen verschillende beleidsterreinen van verschillende ministeries uiteengezet zal worden, zal verschijnen.

Met het amendement-Sterk c.s. (31 855, nr. 27) is de mogelijkheid geschapen dat een hulpverlener op basis van een taxatie van een bepaald risico, dat in een bepaalde etnische groep onevenredig vaak voorkomt, kan melden. In de discussie tussen regering en Tweede Kamer is benadrukt dat het absoluut niet de bedoeling is om, met de opneming van dit amendement in artikel 2j, toch een vorm van etnische registratie toe te staan. Is de regering van mening dat dit ook duidelijk is voor alle meldingsbevoegden? Is de regering bereid het CBP om advies te vragen in deze, gezien de gevoeligheid van het onderwerp?

De leden van fracties van **D66** en **OSF** hebben grote aarzelingen over hetgeen is opgenomen in artikel I, onderdeel B, artikel 2j, onderdeel I van het wetsvoorstel. Artikel 2j formuleert de meldingsgronden voor een meldingsbevoegde. In onderdeel I wordt een meldingsgrond gecreëerd voor de jeugdige die bloot staat aan risico's die in bepaalde etnische groepen onevenredig vaak voorkomen. De vraag rijst of deze meldingsgrondslag in de verwijfsindex een voldoende geobjectiveerd criterium bevat en in hoeverre deze grondslag toereikend is. De vraag rijst bovendien aan de hand van welke maatstaven deze onevenredige risico's worden vastgesteld. De Raad van State heeft in zijn advies aangegeven dat etniciteit slechts een statistische aanwijzing kan zijn dat de jeugdige een verhoogde kans loopt op bepaalde problemen. Bij elke jeugdige zullen specifieke problemen nauwkeurig moeten worden gezien om tot een afweging te komen. Om die reden is een statistische waarschijnlijkheid niet van belang bij de behandeling van individuele gevallen. De leden van de aan het woord zijnde fracties vrezen voor de stigmatiserende werking voor deze etnische groepen. Zij sluiten niet uit dat deze jeugdigen het slachtoffer kunnen worden van «profiling» op basis van statistische feiten. Zij zijn evenmin overtuigd van de toegevoegde waarde van het registreren van een jeugdige op basis van onevenredige risico's die zijn etniciteit met zich brengt. Zij vragen zich tot slot af of de voorgestelde

bepaling in overeenstemming is met geldend nationaal en internationaal recht. Graag ontvangen deze leden een nadere toelichting op deze punten.

Werking van de verwijfsindex

De leden van de fractie van de **PvdA** plaatsen kanttekeningen bij de bewaartermijn van de meldingen. Zij meenden dat zeven jaar een erg lange periode is. Kan de minister onderbouwen waarom een periode van 2 jaar niet volstaat?

De leden van de fracties van **SP** en **GroenLinks** merken op dat er al veel vragen gesteld zijn over de bewaartermijnen. De leden van deze fracties zijn, met de Raad van State, van mening dat de bewaartermijnen te lang zijn. De regering betoogt dat de totale bewaartermijn van de verwijfsindex en het historisch archief samen zeven jaar is en samenvalt met de levensfasen van jeugdigen. Wat wordt bedoeld met deze zin en waarom schuilt hierin de onderbouwing van de lengte van de termijn?

Ook constateren de leden van beide fracties dat op verschillende niveaus logboeken zullen worden bijgehouden, waarin in het geval van een melding het verloop (ontvangst, mutaties, notificaties en afsluiting) wordt vastgelegd. Er lijken verschillende soorten logboeken te worden bijgehouden. Door wie, welke en voor wie?

Daarnaast hebben deze leden vragen over het «verwijfservicenummer» en het Burgerservicenummer (BSN). Illegale kinderen zijn per definitie bedreigd in hun ontwikkeling op elk terrein. Zij behoren zeker tot de doelgroep van de VIR. De leden van fracties van SP en GroenLinks vragen of de AmvB over het identificeren van deze kinderen, die immers geen BSN hebben, door middel van een zogenaamd verwijfservicenummer al gereed is. Deze leden betwijfelen overigens of dit ertoe zal leiden dat deze kinderen in beeld kunnen blijven, mede omdat een vaste woon- of verblijfplaats vaak ontbreekt, en vragen de regering om een reactie hierop. Is het verwijfservicenummer ook bedoeld voor jongeren, dan wel hun ouders, die weigeren hun BSN bekend te maken?

De verwijfsindex maakt gebruik van het BSN om vast te stellen om welke jeugdige het gaat. Binnen de groep meldingsbevoegden zijn twee groepen te onderscheiden, zij die al bevoegd zijn om het BSN van een jeugdige te gebruiken (met name zorgaanbieders als bedoeld in de Wet Burgerservicenummer in de zorg) en zij die dat niet zijn. Deze laatste groep mag het BSN ook niet gebruiken in het kader van een melding aan de VIR. Voor deze gevallen bevat de verwijfsindex een voorziening waarmee het BSN van de betrokken jeugdige wordt opgevraagd bij de beheervoorziening voor het BSN en wordt het BSN gebruikt voor de melding , zonder dat het nummer zichtbaar wordt voor de meldingsbevoegde. Hoe ziet deze voorziening eruit, zo vragen de leden van de fracties van SP en GroenLinks. Is het een persoon, een instantie of een technisch hoogstandje? Wordt melden hiermee niet nodeloos ingewikkeld gemaakt?

De leden van de fractie van de SP vragen, mede namens de fractie van GroenLinks, of het ICT-pakket naar behoren functioneert. Er zijn problemen met lokale systemen gemeld. Zijn deze inmiddels verholpen? Is het LSP met betrekking tot de VIR al operationeel? Deze fractie heeft zich verbaasd over de hoogte van het bedrag (20 miljoen euro?) dat genoemd wordt als tegemoetkoming aan gemeenten om de VIR ICT technisch operationeel te krijgen. Gezien ervaringen met het EPD en de kosten die daarbij worden genoemd lijkt ons dat volstrekt onvoldoende. Graag een reactie.

De leden van de fracties van **D66 en OSF** constateren dat er al veel gesproken is over de onjuiste melding en de verwijdering daarvan. De leden van deze fracties vragen hoe dit zich verhoudt tot de zogenaamde loggegevens die worden opgeslagen. In het historisch archief worden onjuiste meldingen niet opgeslagen. Geldt dat ook voor de loggegevens? Wordt met andere woorden ook opgeslagen dat een melding onjuist was of is slechts te zien dat een melding is verwijderd? In zijn algemeenheid zijn deze leden benieuwd hoe het zit met de bewaartermijnen van deze loggegevens? Kan de regering verduidelijken welke instanties of personen van deze loggegevens kennis kunnen nemen? Een nadere vraag in dit verband is voor welke doeleinden deze gegevens kunnen worden gebruikt. Is de minister voornemens toezicht uit te oefenen op het gebruik van de loggegevens? Graag zien deze leden een nadere toelichting op dit punt tegemoet.

Aansprakelijkheid, rechtsbescherming en toezicht

De leden van de **CDA**-fractie hechten aan de professionele autonomie wanneer het gaat om de beslissing tot melding. Een meldingsbevoegde die niet tot melden overgaat, omdat daardoor de vertrouwensrelatie met de cliënt, ouder en/of verzorger naar het oordeel van die meldingsbevoegde kan worden aangetast, mag daar ook later geen verwijt van worden gemaakt. Ook indien aantasting van de vertrouwensband voor de meldingsbevoegde niet speelt, geldt ten aanzien van de toepassing van de in de wet geformuleerde criteria, dat een foute taxatie van al dan niet melden door de meldingsbevoegde evenmin tuchtrechtelijk, strafrechtelijk of civielrechtelijk die meldingsbevoegde mag worden aangerekend. Juist hulpverleners dienen hun werk te kunnen doen in een klimaat waarin niet de juridische verhoudingen domineren en waarin niet de vrees voor enige vorm van aansprakelijkheid een zelfstandige rol gaat spelen. Weliswaar is het uiteindelijk de rechter die in een voorkomend geval een oordeel zal moeten geven, maar het is ook voor de rechter van belang wat de wetgever beoogt met een wet, zoals in voorliggende voorstel. Daarom zouden deze leden het op prijs stellen als de regering uitdrukkelijk bevestigt dat dit wetsvoorstel dienstbaar is aan de hulpverlening en niet een maatstaf is voor aansprakelijkheidsbeoordeling.

De leden van de **VVD**-fractie vragen hoe het precies zit met de privacy van de jongeren/gezinnen. Wat te doen als de ouders van een jongere bezwaar maken tegen opname in de index (de ouders krijgen immers bericht van opname van hun kind in de index)? Is er een beroepsinstantie?

De leden van de fractie van de **PvdA** willen graag een toelichting van de regering op het begrip «niet vrijblijvend meldrecht». Houdt de hulpverlener het recht een meldenswaardige situatie niet te melden? Als dit niet het geval is, staan er dan sancties op het niet-melden? Zo ja, waar bestaan deze sancties uit? Heeft de professional ook het recht om risico's te melden die niet zijn opgenomen onder in de het wetsvoorstel opgenomen meldenswaardige situaties?

De leden van de fracties van **SP** en **GroenLinks** vragen hoe de aansprakelijkheid is geregeld als een (jongere/ouder) betrokkene meent dat ten onrechte wel, dan wel ten onrechte niet is gemeld? Kunnen ouders/jongeren meldingsbevoegden aansprakelijk stellen, zowel voor het feit dat de melding niet is gedaan, terwijl er een risicosituatie was, of juist wel is gedaan, terwijl er geen risicosituatie was?

Pas op het moment dat er een match ontstaan is, dus als er een tweede melder is gekomen worden de jeugdige en zijn ouders (tot 16 jaar) op de hoogte gesteld van de meldingen. De leden van de fracties van SP en

GroenLinks willen weten hoe dit in zijn werk gaat. Doet één van de melders dat, de eerste of de tweede (?) of is daar iemand/iets anders voor verantwoordelijk?

De minister voor Jeugd en Gezin is aangewezen als verantwoordelijke in de zin van de Wbp. Op hem rust de plicht om ervoor te zorgen dat de gegevensverwerkingen in het systeem transparant en controleerbaar zijn voor de betrokkenen. In het voorliggende wetsvoorstel worden echter, in plaats van de minister, burgemeester en wethouders aangewezen als verantwoordelijke voor de artikelen 34 tot en met 43 Wbp (artikel 2g tweede lid). Met het CBP vragen de leden van de fracties van SP en GroenLinks zich af of het mogelijk is om de verantwoordelijkheid ten aanzien van een deel van de Wbp-verplichtingen bij wet aan een andere instantie op te dragen dan aan de (werkelijke) verantwoordelijke in de zin van artikel 1 sub d Wbp. Deze leden vernemen hierop graag een reactie. Los daarvan maakt een dergelijke attributie het systeem nog complexer: B en W zullen bijvoorbeeld om te kunnen beslissen op een verzoek om correctie, naast de gegevens uit de verwijzindex (de dat informatie) tevens moeten beschikken over informatie over de situatie welke voor de meldingsbevoegde aanleiding gaf om te melden. Hoe beoordeelt de minister deze situatie?

Het is de bedoeling dat het gebruik van de verwijzindex onderdeel wordt van het professionele handelen van de meldingsbevoegde. Toezichhouders houden op basis van reeds bestaande wettelijke kaders toezicht op het gebruik. De toezichtrol ligt bij het zogenaamde Integraal Toezicht Jeugd. Hieronder vallen vijf verschillende Inspecties, die samen met het CBP toezicht houden. Dit lijkt de leden van de fracties van SP en GroenLinks erg onoverzichtelijk: het zijn er veel te veel, waardoor het gevaar groot is dat er of teveel of te weinig wordt toegezien. Deelt de regering de mening van de leden van deze fracties en kan zij er wat aan doen?

Overig

De leden van de **VVD**-fractie wijzen er op dat het wetsvoorstel, ondanks diverse experimenten, nog schoonheidsfoutjes bevat en vragen oproept. Daarnaast zijn er, ook bij de Raad van State, juridische bezwaren. Deze bezwaren hebben echter meer te maken met de vormgeving, de uitvoering en het implementatieproces, dan met het principe van een verwijzindex voor jongeren met problemen. Ondanks deze uitvoeringskwesaties, blijven de leden van de **VVD**-fractie in principe een voorstander van dit wetsvoorstel, met dien verstande dat de uitvoeringskwesaties wel moeten zijn opgelost voordat de wet kan worden ingevoerd. De leden van deze fractie vernemen graag de reactie van de regering hierop.

De leden van de fracties van **SP** en **GroenLinks** informeren of de regering zich heeft laten adviseren bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel door vertegenwoordigers van de doelgroep voor de VIR, te denken valt bijvoorbeeld aan jongerenorganisaties of de Derde Kamer? Zo ja bij wie en hoe luidde het advies?

Jaarlijks zal een zogenaamde audit-trail plaatsvinden. Een dergelijke audit moet de integriteit van het systeem waarborgen. De leden van de fracties van **D66** en **OSF** vragen welke maatregelen zullen worden genomen tegen hulpverleners of instanties die onvoldoende zorgvuldig met het systeem omgaan. De leden van deze fracties kunnen zich bijvoorbeeld voorstellen dat een meldpunt wordt ingericht voor gebruikers die onvoldoende zorgvuldigheid bij medegebruikers constateren. Is een dergelijke mogelijkheid denkbaar c.q. inpasbaar in het systeem?

De leden van beide fracties willen voor de goede orde nog een kwestie van tekstuele aard onder de aandacht van de regering brengen. Het betreft artikel I, onderdeel B, artikel 2f, eerste lid, onderdeel f, onderdeel 2° van het gewijzigde wetsvoorstel. Na de komma is aldaar, naar zich laat aanzien abusievelijk, tweemaal «bestaande uit» opgenomen.

De leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin, zien met belangstelling de antwoorden van de regering tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin,
Slagter-Roukema

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin,
Warmolt de Boer